

Kelionės Po Europa

2004

Europos Sąjunga

Kelionės po Europą

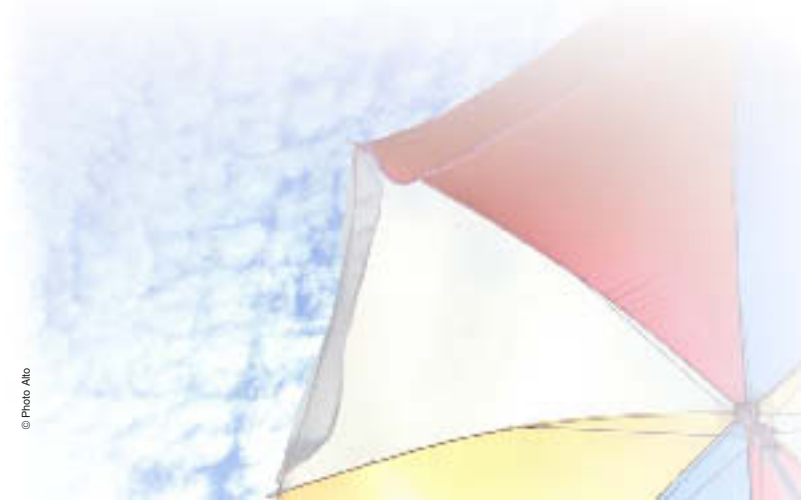
2004 m. gegužės 1 d. prisijungus dešimčiai Vidurio, Rytų ir Pietų Europos valstybių, kelionės po Europą įgavo įspūdingą naują aspektą. ES išorės sienos išsiplėtė į rytus, apimdamos Čekijos Respubliką, Estiją, Latviją, Lenkiją, Lietuvą, Slovakiją, Slovėniją ir Vengriją, ir į pietus – Kiprą ir Maltą. Dėl to sausumos plotas padidėjo daugiau kaip 23%, gyventojų skaičius – 75 milijonais, o be galo marga istorijos ir kultūros mozaika tapo dar magesnė.

Keliautojus labai vilioja Europos gamtos grožis: kalnų didybė ir pakrančių uolos, smėlėti paplūdimiai, derlingos žalios ganyklos ir sausos lygumos, ežerai, miškai ir arktinė tundra.

Europos istorinio paveldo lobynai neišsemiami: čia rasime ir priešistorinių laikų piešinių urvuose, ir senovės graikų bei romėnų meno kūrinių, ir vikingų bei maurų įtakos pėdsakų, ir viduramžių tvirtovių, ir renesanso rūmų, ir baroko bažnyčių, ir dar visko be galo daug.

Čia galima išmėginti įvairias žiemos ir vasaros sporto rūšis, žvalgytis po gyvenimu kunkuliuojančius šiuolaikinius miestus, gėrėtis menu ir muzika, skaniai pavalgyti, mėgaujantis puikiu vynu ir alumi.

Pastaruoju metu kelionės po Europą žymiai supaprastėjo, nes buvo panaikinta dauguma pasų bei bagažo kontrolės formalumų, o dvylikoje ES valstybių narių buvo įvestas euras. Keliauti tapo žymiai paprasčiau: dabar galima tiesiogiai palyginti kainas, visoje euro zonoje nebeliko valiutos keitimo nepatogumų ir papildomų išlaidų. Į bendrą ES rinką įsiliejus dar dešimčiai valstybių, išsiplės mūsų visų pasirinkimo galimybės, o kainos sumažės.

Reikalingi dokumentai

Pasas arba asmens tapatybės kortelė

Pasienio kontrolės nebeliko tarp daugumos ES valstybių. Tokia galimybė atsirado įgyvendinant Šengeno sutartį, kuri šiandien yra neatsiejama ES teisės dalis. Šengeno sutartimi buvo panaikinta visų ES vidaus sienų kontrolė, tačiau įvesta veiksminga jos išorės sienų kontrolė ir bendra vizų politika. Visos senosios ES valstybės, išskyrus Airiją ir Jungtinę Karalystę, dalyvauja Šengeno sistemoje. Naujosios valstybės narės dar nėra visateisės šios sutarties dalyvės. Tai reiškia, kad, jei esate ES pilietis, kelionėms į Airiją, Jungtinę Karalystę ir naująsias valstybes narys jums prireiks galiojančio paso arba asmens tapatybės kortelės (ATK). Šengeno erdvėje atsidūrė ir Norvegija bei Islandija, nors į ES sudėtį jos ir neįeina.

Jei išsiruošėte pakeliauti po ES, nepamirškite pasiimti galiojančio paso arba ATK, nes galite būti paprašyti įrodyti savo tapatybę. Kartais kontrolė atliekama ir prie vidaus sienų, jei to reikia viešosios tvarkos ar nacionalinio saugumo užtikrinimui. Visi kertantys ES išorės sienas privalo turėti galiojantį pasą.

Pasirūpinkite, kad kiekvienas kartu su jumis keliaujantis vaikas taip pat turėtų pasą ar ATK, arba būtų įrašytas jūsų dokumentuose.

Vizos

Jei esate kurios nors ES valstybės narės, Islandijos, Lichtenšteino, Norvegijos ar Šveicarijos pilietis, jums ES vizos nereikia. Nereikia vizos ir daugelio kitų valstybių piliečiams, atvykstantiems į ES trijų mėnesių ir trumpesniai laikotarpiui. Tokia tvarka galioja valstybių kandidačių Bulgarijos ir Rumunijos (bet ne Turkijos), Australijos, Japonijos, Jungtinių Amerikos Valstijų, Kanados ir Naujosios Zelandijos piliečiams. Jei kyla abejonių, kreipkitės į artimiausią bet kurios ES valstybės konsulatą.

Bet kurios Šengeno valstybės išduota viza leidžia keliauti po visas kitas Šengeno valstybes. Jei vyksite į Airiją, Jungtinę Karalystę ir naująsias valstybes narys, pasirūpinkite tų valstybių vizomis. Kai kurios naujosios valstybės narės gali įsileisti asmenis, turinčius Šengeno vizą arba leidimą gyventi Šengeno valstybėse, tačiau ar iš tikrųjų yra taip, pasidomėkite tų valstybių konslatuose.

Draudimo dokumentai

Neužmirškite kelionės, taip pat sveikatos ir automobilio draudimo dokumentų. Išsamesnė informacija pateikiama kituose skyriuose.

Pinigai

Euras

Euras yra teisėta mokėjimo priemonė, kuria naudojasi 300 milijonų žmonių Airijoje, Austrijoje, Belgijoje, Graikijoje, Ispanijoje, Italijoje, Liuksemburge, Nyderlanduose, Portugalijoje, Prancūzijoje, Suomijoje ir Vokietijoje. Euro simbolis: €.

Eurais dar atsiskaitoma Andoroje, Monake, San Marine ir Vatikane, taip pat Azorų salose, Gvadelupoje, Kanarų salose, Madeiroje, Martinikoje, Mayotte'e, Prancūzijos Gvianoje, Reunione bei Sen Pjere ir Mikelone, nes šios šalys ir teritorijos įeina į eurą įsivedusių ES valstybių sudėtį.

Eurų banknotai vienodi visose šalyse, bet monetas kiekviena šalis kaldinasi skirtingas: viena monetos pusė visur vienoda, o kitoje vaizduojamas koks nors išskirtinis nacionalinis simbolis. Savąsias monetas dar turi Monakas, San Marinas ir Vatikanas. Visi banknotai ir visos monetos gali būti naudojami atsiskaitymams visoje euro zonoje.

Danija, Jungtinė Karalystė ir Švedija šiuo metu nėra įsivedusios bendrosios valiutos. Naujosios valstybės narės yra įsipareigojusios vykdyti ekonominės ir pinigų sąjungos reikalavimus, bet eurą įsivesti nebus pasirengusios anksčiau kaip 2006 metais.

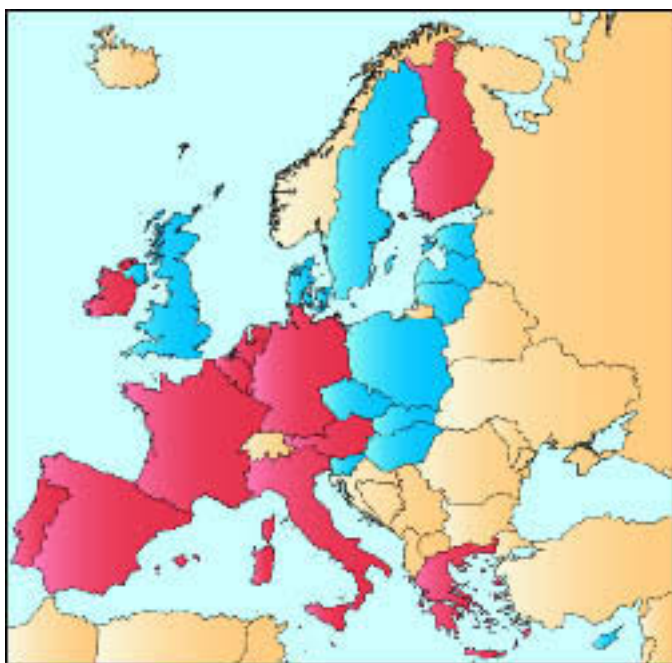
Keitimo kursai

Keitimo kursai svyruoja, bet 2004 m. sausį vienas euras kainavo maždaug:

(CY)	Kipro svaras	0,59
(CZ)	Čekijos krona	33
(DK)	Danijos krona	7,44
(EST)	Estijos krona	16
(GB)	Didžiosios Britanijos svaras sterlingų	0,70
(H)	Vengrijos forintas	262
(LT)	Lietuvos litas	3,45
(LV)	Latvijos latas	0,67
(M)	Maltos lira	0,43
(PL)	Lenkijos zlotas	4,69
(S)	Švedijos krona	9,08
(SK)	Slovakijos krona	41
(SLO)	Slovėnijos tolaras	237
(USA)	JAV doleris	1,25
(J)	Japonijos jena	134

Kai kuriuose ne euro zonos valstybių mažmeninės prekybos taškuose priimami tiek eurai, tiek ir nacionalinė tų valstybių valiuta, tačiau teisiškai to daryti neprivaloma.

- Eurą įsivedusios ES valstybės
- Euro neįsivedusios ES valstybės

Atsiskaitymai už sienos

įgyvendinus ES taisykles, sumažėjo papildomos pinigų naudojimo užsienyje išlaidos. Eurų išėmimas iš bankomato, atsiskaitymas eurais banko kortele ar banko pavedimu (iki €12 500) dabar kainuoja vienodai visoje ES.

Pašto ženklai

Pašto ženklus galima naudoti tik tose šalyse, kuriose jie buvo pirkti, net ir tais atvejais, kai jų kaina nurodoma eurais.

Pirkiniai

ES viduje

Keliaujant ES viduje, perkamų ar vežamų daiktų kiekiai neribojami, jei tie daiktai skirti asmeniniam naudojimui, o ne pardavimui.

PVM ir maito mokesčiai yra įskaičiuojami į mokamą kainą, o jei šios sumos skirtingose šalyse skiriasi, galima susigrąžinti skirtumą. Oro uostuose ir laivuose veikiančiose parduotuvėse taip pat galima įsigyti pigesnių prekių, nors keliaujantiems ES viduje galimybių apsipirkti be maitų jau nebeliko.

Tabakas ir alkoholis

Nustatyta, kad asmeniniam naudojimui galima įsigyti tokius šių prekių kiekius:

800 cigarečių
400 cigarilių
200 cigarų
1 kg tabako
10 litrų stipriųjų gėrimų
20 litrų spirituoto vyno (pvz., portveino ar chereso)
90 litrų vyno (iš kurio ne daugiau kaip 60 litrų putojančio vyno)
110 litrų alaus

Šios taisyklės jau taikomos Maltai ir Kiprui. Tačiau 15 senųjų ES valstybių narių kurį laiką turės palikti kai kuriuos apribojimus iš naujųjų ES valstybių įvežamoms cigaretėms ir tabakui.

Už ES ribų

Atvykstant į ES iš jai nepriklausančios valstybės, asmeniniam naudojimui galima įsivežti prekių be PVM ir akcizo mokesčių, neviršijant nurodytų kiekių. Tokios pačios taisyklės taikomos atvykstant iš Gibraltaro, Normandijos salų, Kanarų salų ir kitų teritorijų, kuriose netaikomos PVM ir ES akcizo nuostatos.

Tabako gaminiai

200 cigarečių arba
100 cigarilių arba
50 cigarų arba
250 gramų tabako

Alkoholiniai gėrimai

1 litras alkoholio, kurio tūrinė koncentracija viršija 22 %, arba
2 litrai spirituoto arba putojančio vyno
2 litrai neputojančio vyno

Kvepalai

50 gramų

Tualetinis vanduo

250 ml

Kitos prekės

Iki € 175 vertės

Atsižvelgdama į šiuos apribojimus, Suomija vienam asmeniui leidžia įsivežti iki 16 litrų alaus. Asmenims iki 15 metų įvežamų prekių vertė ribojama iki € 90 į visas ES valstybes, išskyrus Daniją, Jungtinę Karalystę, Nyderlandus ir Vokietiją.

Mėsos ir pieno produktai

Apribojimai šiems produktams netaikomi asmenims, keliaujantiems po ES, nes visoje teritorijoje galioja griežti bendri veterinariniai standartai. Masinio gyvulių užsikrėtimo infekcinėmis ligomis, pavyzdžiui, snukio ir nagų ligos, atvejais, gali būti įvesti laikinieji apribojimai, kuriuos plačiai nušviestų žiniasklaida. Nedidelės pieno ir mėsos produktų atsargas su savo asmeniniu bagažu leidžiama įsivežti ir asmenims, atvykstantiems iš Andoros, Bulgarijos, Farerų salų, Grenlandijos, Islandijos, Lichtenšteino, Norvegijos, Rumunijos, San Marino ar Šveicarijos.

Tačiau atvykstantiems į ES iš kitų jai nepriklausančių valstybių ir nepasirūpinusiems oficialiais veterinariniais dokumentais, mėsos ir jos produktų bei pieno ir jo produktų įsivežti negalima. Tokios taisyklės buvo numatytos, kad neplistų pavojingos gyvulių ligos. Vis dėlto atvykstantiems ne iš ES valstybių leidžiama įsivežti vaikiškų pieno miltelių, vaikiško maisto ir specialaus medicininėms reikmėms skirto maisto, esančio nepažeistoje gamintojo pakuotėje ir pagaminto taip, kad prieš vartojimą jo nereikėtų atšaldyti.

Vartotojų teisių gynimas

Vartotojų teisių gynimo srityje ES numato keletą visoje jos teritorijoje taikytinų įstatymų, įskaitant atostogų paketo, produktų saugumo, nesąžiningų sutarties sąlygų ir klaidinančios reklamos taisykles. Jei kitoje ES valstybėje negalite išspręsti problemos tiesiog su pardavėju, praktinės informacijos bei pagalbos kreipkitės į Europos vartotojų centrą (europa.eu.int/comm/consumers/redress/compl/euroguichet/index_en.htm)

Europos neteisminių institucijų tinklalapyje taip pat galite rasti patarimą, kaip išspręsti ginčą be teismo www.eejet.net

Ieškokite gėlytės

Ieškokite gėlytės – tai ES ekologinis ženklas, iš kasdienio vartojimo produktų padėsiantis pasirinkti ekologiškesnį. Jei jus domina ekologiniu ženklu pažymėtų produktų sąrašas, apsilankykite interneto svetainėje www.eco-label.com. Dabar nesunkiai atrasite gėlyte pažymėtą viešbutį, svečių namus ar jaunimo viešbutį, kurie tausoja aplinką. Ši gėlytė reiškia, kad patalpa, kurioje ketinate apsistoti, yra sumažinusi suvartojamus elektros energijos ir vandens kiekius, ir apskritai pasiekusi gerų rezultatų aplinkosaugos srityje. Netrukus į schemą bus įtrauktos ir stovyklavietės.

Sveikata

Vaistai

Jei vartojate specialius vaistus, išsiaiškinkite, ar juos leidžiama vartoti toje šalyje, kurioje lankysitės. Su savimi turėkite gydytojo receptą ar laišką. Prieš vykdami į užsienį, su savo gydytoju aptarkite, ar jums reikės receptinių vaistų.

Sveikatos priežiūros paslaugos

Jei esate ES pilietis, o lankydamasis kitoje ES valstybėje, Islandijoje, Lichtenšteine, Norvegijoje, Šveicarijoje staiga susergate ar patiriate nelaimingą atsitikimą, galite nemokamai arba pigiau gauti neatidėliotiną gydymą. Jūsų teisę į tokį gydymą padės įrodyti E111 forma. Pasirūpinkite ja prieš kelionę – kreipkitės į vietos socialinės apsaugos ar ligos draudimo tarnybą. Prireikus gydymo, daugelyje šalių užtenka turėti pasą. Nuo 2004 m. birželio 1 d. E111 formą palaipsniui pakeis Europos sveikatos kortelė, tad pati procedūra supaprastės, o išlaidos bus greičiau kompensuojamos.

Šiuo metu pagal tokią sistemą teikiamas tik valstybės finansuojamas neatidėliotinas gydymas, o kiekvienoje šalyje taikomos savos valstybės finansuojamų medicininių paslaugų teikimo taisyklės. Vienose šalyse gydymas yra nemokamas, kitose reikia padengti dalį išlaidų, dar kitose reikia sumokėti visą kainą, o tada pateikti išlaidų kompensavimo prašymą. Neišmeskite jokių sąskaitų, receptų ir kvitų.

Kelionės draudimas

Patartina įsigyti kelionės draudimą, nes visas gydymo išlaidas padengia vos keletas ES valstybių. Dėl ligos ar nelaimingo atsitikimo užsienyje gali tekti patirti papildomų kelionės, apsigyvenimo ir repatriacijos išlaidų, nuo kurių reikėtų apsidrausti.

Skiepai

Keliaujantiems po ES paprastai skiepų nereikia. Tačiau keliautojai privalo pasiskiepyti nuo geltonojo drugio, jei į Graikiją ar Maltą vyksta iš užkrėstų šalių ar vietovių. Be to, yra tam tikrų reikalavimų ar rekomendacijų vykstantiems į kai kurias ES užjūrio teritorijas. Prieš išvykdami pasitarkite su savo gydytoju.

Maudyklos

Visoje ES maudykloms taikomi griežti standartai. Maudymosi vandens kokybė reguliariai prižiūrima, o metinėse Europos Komisijos ataskaitose atspindi nuolatinis maudymosi vandens kokybės gerėjimas.

Naminiai gyvūnai

2004 m. liepą įsigaliojus naujam naminių gyvūnų pasui, gyvūnus vežtis bus paprasčiau. Toks pasas bus privalomas visiems katinams ir šunims, ir bus pripažįstamas visoje ES kaip įrodymas, kad gyvūnėlis paskiepytas nuo pasiutligės. Pase galės atsispindėti ir kiti svarbūs gyvūnėlio medicininės istorijos faktai.

Nepamirškite, kad į Airiją, Jungtinę Karalystę ar Švediją įvežamiems naminiams gyvūnams taikomi papildomi reikalavimai ir privalomai ištiriami, ar šių gyvūnų skiepas nuo pasiutligės buvo veiksmingas.

Vairavimas

Vairuotojo pažymėjimas

Bet kurioje valstybėje narėje išduotas vairuotojo pažymėjimas galioja visoje ES. Prisiminkite, kad daugumoje šalių nustatytas vairuotojo amžiaus minimumas – 18 metų ir, jei esate jaunesnis, tose šalyse vairuoti neturėsite teisės, net jei esate kitoje šalyje išduoto galiojančio vairuotojo pažymėjimo savininkas.

Kai kuriose šalyse privalote turėti ne tik galiojantį vairuotojo pažymėjimą, bet ir jūsų vairuojamos autotransporto priemonės registravimo dokumentus.

Norintiems išsinuomoti automobilį paprastai nustatomas amžiaus minimumas – 20 metų.

Transporto priemonių draudimas

Jei esate apdraudę savo automobilį, draudimo polisas galios ir be papildomo mokesčio užtikrins minimalų įstatymo nustatytą civilinės atsakomybės draudimą, po kurią ES valstybę bekeliautumėte. Tai galioja ir Islandijoje, Norvegijoje, Šveicarijoje. Jei esate visapusiškai apsidraudę savo šalyje, pasidomėkite, ar turimas draudimas galioja valstybėse, į kurias keliaujate. Galbūt vertėtų pamąstyti apie automobilio draudimą gedimo atveju.

Keliaujant po ES žalia korta nebūtina, tačiau ji gali būti pateikta kaip tarptautiniu mastu pripažįstamas įrodymas, kad esate apsidraudę, o avarijos atveju bus lengviau išsireikalauti žalos atlyginimą. Jei žalios kortos nesivežate, privalote turėti draudimo polisą.

Iš savo draudėjo galite gauti europinį autoįvykio aprašymo blanką. Tai standartinis dokumentas, supaprastinantis avarijos deklaravimą vietoje, jei ši nelaimė įvyktų kitoje šalyje.

Buvo sukurtos naujos taisyklės, ir nuo šiol kompensacijos vairuotojus pasieks greičiau, nepriklausomai nuo to, kurioje ES valstybėje įvyko avarija. Dabar procedūros paprastesnės, o žala atlyginama greičiau, nes už žalos atlyginimo vilkinimą skiriamos baudos. Tos pačios taisyklės taikomos avarijai įvykus ne tik ES teritorijoje, bet ir už jos ribų, bet kurioje šalyje, kur galioja žalios kortos sistema, jei avarijos dalyviai yra iš ES.

Vairuoti saugiai

Visose ES valstybėse privaloma prisisegti saugos diržais tiek važiuojantiems automobilio priekyje, tiek ir gale.

Prisiminkite, kad Airijoje, Jungtinėje Karalystėje, Kipre ir Maltoje eismas vyksta kairiąja kelio puse. Prisiminkite ir tai, kad kai kuriose kitose šalyse, kaip antai, Belgijoje, Nyderlanduose ir Prancūzijoje, privalote praleisti jums iš dešinės atvažiuojančias autotransporto priemones.

Autostradose greitis paprastai ribojamas iki 110, 120 ar 130, o gyvenvietėse – iki 50 ar 60 kilometrų per valandą. Nuolatos sekite kelio ženklus, įsitikinkite, kad neviršijate leistino greičio ir tiksliai vykdyte visus konkrečius reikalavimus kelyje.

Naudojimasis mobiliuoju telefonu penkis kartus padidina mirtinų nelaimingų atsitikimų riziką. Tai draudžiama visose ES valstybėse – vienur tiesiogiai, kitur netiesiogiai. Kai kuriose šalyse leidžiama naudotis laisvų rankų įranga.

Daugumoje šalių leistinas alkoholio kiekis kraujyje svyruoja nuo 0,2 mg/ml iki 0,9 mg/ml. Tačiau kai kur apskritai draudžiama sėsti prie vairo išgėrus.

Mokami keliai

Mokamų kelių yra daugelyje valstybių, pavyzdžiui, Austrijoje, Čekijos Respublikoje, Graikijoje, Ispanijoje, Italijoje, Jungtinėje Karalystėje, Lenkijoje, Portugalijoje, Prancūzijoje, Slovėnijoje ir Vengrijoje. Keliaujantiems Austrijos greitkeliais ir „A“ tipo keliais privaloma automobilio matomoje vietoje prisiklijuoti specialų lipduką, gautą sumokėjus kelių mokestį. Šį lipduką galima įsigyti visuose svarbiausiuose sienos kirtimo punktuose ir didesnėse degalinėse. Čekijos Respublikoje veikia panaši sistema: čia lipdukas klijuojamas ant priekinio automobilio stiklo.

Bendravimas

Kalbos

Europa turtinga kalbų – čia jų net 225. Pagrindinės ES kalbų šeimos: germanų, romanų, slavų, baltų ir keltų. Dabar ES institucijose vartojama 20 oficialių kalbų.

Daugelis europiečių, be savo gimtosios kalbos, moka mažiausiai dar vieną kalbą, bet keliaudami po Europą ir bendraudami su vietos žmonėmis, pabandykite išmokyti bent kelias frazes vietos kalba, ir gyvenimas nušvis naujomis spalvomis.

Kasmet rugsėjo 26 dieną švenčiama Europos kalbų diena – taip paminimas ir tuo pačiu skatinamas kalbų mokymasis. Šių metų šūkis – *papildykite savo žinių bagažą dar viena kalba*. Niekada nevėlu mokytis kalbų ir pasinaudoti jų teikiamomis galimybėmis.

Telefonai

Skambindami į užsienį iš bet kurios ES valstybės, numerio pradžioje visuomet renkame tą patį skaičių, t. y. 00.

Čia pateikiami šalių kodai:

A	Austrija	43
B	Belgija	32
CY	Kipras	357
CZ	Čekijos Respublika	420
D	Vokietija	49
DK	Danija	45
E	Ispanija	34
EST	Estija	372
F	Prancūzija	33
FIN	Suomija	358
GB	Jungtinė Karalystė	44
GR	Graikija	30
H	Vengrija	36
I	Italija	39
IRL	Airija	353
L	Liuksemburgas	352
LT	Lietuva	370
LV	Latvija	371
M	Malta	356
NL	Nyderlandai	31
P	Portugalija	351
PL	Lenkija	48
S	Švedija	46
SK	Slovakija	421
SLO	Slovėnija	386

Prieš aštuonženklį numerį einantys skaičiai **00 800** – nuoroda į nemokamą tarptautinį telefono numerį, bet atminkite, kad ne visos mobiliojo ryšio bendrovės ir viešbučiai jį pripažįsta, ir jums gali tekti susimokėti.

Prieš devynženklį numerį einantys skaičiai **00 979** – nuoroda į tarptautinį papildomą numerį.

Mobilieji telefonai

Savo mobiliuoju telefonu galite naudotis visoje Europoje ir daugelyje kitų pasaulio kraštų, nes šią galimybę suteikia ES GSM techninis standartas. Tačiau prieš išvykdami kreipkitės į savo tinklo paslaugų teikėją, kad išsiaiškintumėte, ar jūsų telefonas prijungtas prie tarptautinio tarpinklinio ryšio. Aprėptis skirsis, o kainos priklausys nuo jūsų paslaugos teikėjo. Nepamirškite, kad už skambučius, priimtus užsienyje, gali tekti mokėti tiek jums, tiek ir asmenims, kurie jums skambina.

Elektra

Visoje Europoje teka 230 voltų, 50 hercų kintamoji elektros srovė. Airijoje, Jungtinėje Karalystėje, Kipre ir Maltoje naudojami trišakiai kištukai, bet apskritai visose ES valstybėse naudojami dvišakiai kištukai. Jie gali būti skirtingi, bet jums niekur neturėtų iškilti problemų naudojantis savo prietaisais: plaukų džiovintuvais, elektriniais skustuvais. Paprastai adapterių galima įsigyti oro uostuose ir kurortuose.

Kokį laiką pasirinkti kelionei?

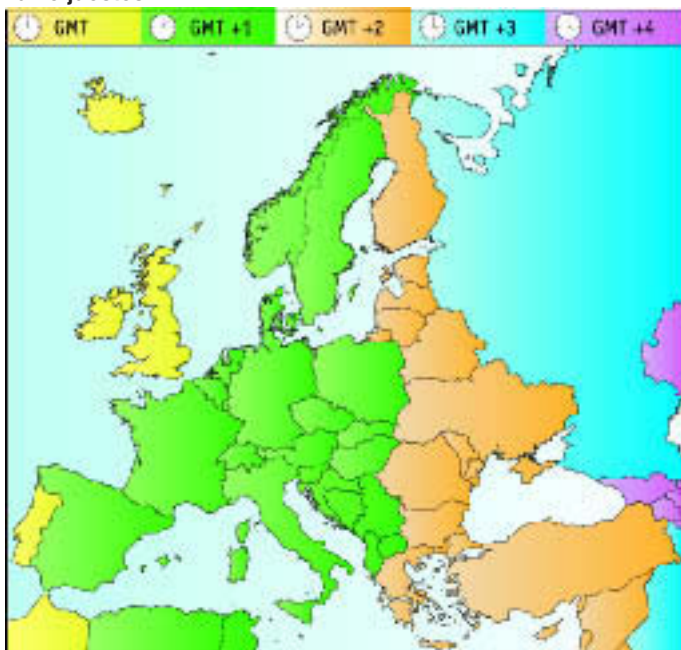
Orai

Paprastai Europos orai nėra labai kontrastingi, nors šalčiausiais mėnesiais temperatūra Suomijoje ir Švedijoje gali nukristi vidutiniškai iki -16°C , o karščiausiais vasaros mėnesiais Kipre ir Graikijoje pakilti gerokai virš $+30^{\circ}\text{C}$. Šioje lentelėje nurodomos vidutinės oro temperatūros ES valstybių sostinėse sausį ir liepą.

		Vidutinė žemiausia oro t° (sausis) $^{\circ}\text{C}$	Vidutinė aukščiausia oro t° (liepa) $^{\circ}\text{C}$
(A)	Viena	- 4	25
(B)	Briuselis	- 1	23
(CY)	Nikosija	5	37
(CZ)	Praha	- 5	23
(D)	Berlynas	- 3	24
(DK)	Kopenhaga	- 2	22
(E)	Madridas	2	31
(EST)	Talinas	- 10	20
(F)	Paryžius	1	25
(FIN)	Helsinkis	- 9	22
(GB)	Londonas	2	22
(GR)	Atėnai	6	33
(H)	Budapeštas	- 4	28
(I)	Roma	5	30
(IRL)	Dublinas	1	20
(L)	Liuksemburgas	- 1	23
(LT)	Vilnius	- 11	23
(LV)	Ryga	- 10	22
(M)	Valeta	10	29
(NL)	Amsterdamas	- 1	22
(P)	Lisabona	8	27
(PL)	Varšuva	- 6	24
(S)	Stokholmas	- 5	22
(SK)	Bratislava	- 3	26
(SLO)	Liubiana	- 4	27

Orų prognozes pasitikslinkite savo šalies spaudoje, o išsamesnės informacijos apie orus teiraukitės atskirų šalių turizmo informacijos centruose.

Laiko juostos

Vasaros laikas

ES taupo dieninę elektros energiją: 2004 m. kovo 28 d. laikrodžiai pasukami valanda į priekį, o 2004 m. spalio 31 d. atsukami valanda atgal.

Kultūrinė veikla

ES kasmet suteikia įvairiopus paramos gausybei kultūrinių projektų ir renginių visoje Europoje.

Europos kultūros sostinės

2004 m. Europos kultūros sostinėmis buvo pasirinkta Genuja ir Lilis. Šiaurės Italijoje (ties Ligūrijos jūra) esančioje Genujoje parengta plati meninė programa ir numatyti iškilmingi renginiai, skirti miestui – jūros sostinei. Daugiau informacijos rasite: www.genova-2004.it. Šiaurės Prancūzijoje (ties Belgijos siena) įsikūrusiame Lilyje šie metai bus turtingi festivalių, šou, naujoviško gyvenimo meno idėjų. Daugiau informacijos rasite: www.lille2004.fr.

Festivaliai ir ypatingi renginiai

Europos renginių kalendoriuje gausu festivalių, muzikos, meno, teatro, šokio ir filmų. Išsamesnės informacijos apie renginius jūs kelionės metu galite gauti atskirų šalių turizmo informacijos centruose.

Atėnai – senovės olimpinių žaidynių gimtinė ir pirmųjų šiuolaikinių žaidynių (1896 m.) vieta. čia nuspręsta surengti 2004 m. Olimpinės žaidynės. Rugpjūtį galėsite stebėti, kaip varžysis 10 500 sportininkų, atstovaujančių 28 skirtingoms sporto šakoms.

Galite aplankyti žymius Europos architektūros, kultūros, archeologijos paminklus, kuriems suteikti *Europa Nostra* apdovanojimai už pavyzdinius restauravimo darbus. Tarp neseniai apdovanojimą laimėjusių darbų yra atkurti XVIII a. Larčilio arkadiniai sodai (Airija), unikalus Kierikki akmens amžiaus centras su rekonstruotu to laikmečio kaimu (Suomija) ir Pilies teatro kolekcija (Čekijos Respublika) su išlikusiomis unikaliomis dekoracijomis ir kostiumais (www.europanostra.org).

Galite apsilankyti Strasbūro (Prancūzija) tramvajų terminale, kurį suprojektavo britų architektė Zaha Hadid, laimėjusi 2003 m. ES šiuolaikinės architektūros apdovanojimą. Jei mėgstate kiną, pažiūrėkite škotų režisieriaus Peter Mullan režisuotą filmą „*The Magdalene Sisters*“ („*Seserys Magdalenos*“), kuriam teko 2003 m. MEDIA apdovanojimas. Aplankykite kilnojamą parodą „*Art Nouveau in Progress*“ („*Art Nouveau raida*“), kuri 2004 m. iš Barselonos bus perkelta į Nansi, Alesundą ir Glasgą ir toliau keliaus po ES iki 2006 m. Daugiau naujienų apie ES finansuojamus renginius ir projektus galite rasti europa.eu.int/comm/culture/eac/sources_info/newsletters/newsletter_en.html

Ką daryti įvykus nelaimei?

Pagalbos numeris: 112

112 – tai visose ES valstybėse naudojamas pagalbos tarnybų telefono numeris.

Pamesti ar pavogti daiktai

Apie bet kokią vagystę praneškite vietos policijai. Kreipdamiesi dėl draudimo ar kompensacijos, turėsite pateikti policijos surašytą protokolą. Nedelsdami blokuokite visas pamestas arba pavogtas korteles. Jeigu pavogė jūsų pasą, apie tai praneškite savo šalies konsulatui arba ambasadai ir policijai.

Lėktuvų keleivių teisės

Keliaudami lėktuvu įgyjate tam tikras teises: galite gauti informaciją apie skrydžius ir rezervacijas, apie rezervuotų vietų perviršį, išsireikalauti kompensacijų nelaimingo atsitikimo atveju ar iškilus problemoms dėl atostogų paketų. Šios teisės skelbiamos Europos oro uostuose pakabintuose plakatuose.

Jeigu turite nusiskundimų ar patyrėte skriaudą, kreipkitės į oro linijas ar atostogų paketo organizatorių, arba į savo šalies oro vežėją ar vartotojų teisių gynimo organizaciją. Taip pat galite parašyti elektroninį laišką Europos Komisijai ir paprašyti informacijos: **tren-aprights@cec.eu.int**.

Kur sužinoti savo teises

Jeigu norite sužinoti, kokias teises turi keliautojas ir kur kreiptis pagalbos, nemokamą patarimą suteiks *EUROPE DIRECT* tarnyba, kurios telefono numeris yra 00800 6 7 8 9 10 11. Šiuo numeriu galima skambinti iš bet kurios ES vietos. Į tarnybą galite kreiptis ir siųsdami elektroninį laišką per **europa.eu.int/europedirect**.

Informacija turistams

Norėdami gauti išsamesnės informacijos apie ES valstybę, į kurią ketinate vykti, apsilankykite oficialiųjų nacionalinių turistinių organizacijų tinklalapiuose:

(A) Austrija
www.austria.info

(B) Belgija
www.visitflanders.com
www.opt.be

(CY) Kipras
www.visitcyprus.org.cy

(CZ) Čekijos Respublika
www.czechtourism.com

(D) Vokietija
www.germany-tourism.de

(DK) Danija
www.visitdenmark.com

(E) Ispanija
www.spain.info

(EST) Estija
www.visitestonia.com

(F) Prancūzija
www.franceguide.com

(FIN) Suomija
www.finland-tourism.com

(GB) Jungtinė Karalystė
www.visitbritain.com

(GR) Graikija
www.gnto.gr

(H) Vengrija
www.hungarytourism.hu

(I) Italija
www.enit.it

(IRL) Airija
www.ireland.ie

(L) Liuksemburgas
www.ont.lu

(LT) Lietuva
www.tourism.lt

(LV) Latvija
www.latviatourism.lv

(M) Malta
www.visitmalta.com

(NL) Nyderlandai
www.visitholland.com

(P) Portugalija
www.portugalinsite.com

(PL) Lenkija
www.nto-poland.gov.pl

(S) Švedija
www.visit-sweden.com

(SK) Slovakija
www.slovakiatourism.sk

(SLO) Slovėnija
www.slovenia-tourism.si

Tokius pat valstybių pavadinimų trumpinius pamatysite ir ant automobilių valstybinių numerių.

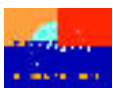
Kita informacija apie Europos Sąjungą

Informacijos visomis Europos Sąjungos oficialiomis kalbomis galima rasti internete – „Europa“ serveryje **europa.eu.int**

Visoje Europoje yra šimtai vietinių ES informacijos centrų. Artimiausio centro adresu ieškokite šiame žiniatinklyje: **europa.eu.int/comm/relays/index_en.htm**

EUROPE DIRECT – tai tarnyba, kuri atsako į jūsų klausimus apie Europos Sąjungą. Į šią tarnybą galite paskambinti nemokamai: **00 800 6 7 8 9 10 11** (arba mokama telefono linija, jei esate už ES ribų: +32-2-299 96 96). Su šia tarnyba galima susisiekti ir elektroniniu paštu per **europa.eu.int/europedirect**.

Informacijos ir leidinių anglų kalba apie Europos Sąjungą jums gali parūpinti:

EUROPOS KOMISIJOS DELEGACIJA LIETUVOJE

Naugarduko 10
2001 Vilnius
Lietuva
Tel. (370) 22 31 31 91,
faksas (370) 52 31 31 92,
www.eudel.lt

EUROPOS PARLAMENTO INFORMACIJOS BIURAS LIETUVOJE

Naugarduko 10
2001 Vilnius
Lietuva
Tel. (370) 52 61 92 20,
faksas (370) 52 61 98 28

Europos Komisijos ir Parlamento atstovybės yra visose Europos Sąjungos valstybėse. Kitose pasaulio valstybėse yra Europos Komisijos delegacijų.

Kelionės po Europą 2004

Europos žemyno istorija skaičiuojama tūkstantmečiais, kultūros paveldas labai turtingas, o kraštovaizdžiai – vieni vaizdingiausių pasaulyje. Kiek čia visko daug gali atrasti keliautojas! Be to, Europos Sąjunga (ES) įdėjo labai daug pastangų, kad keliauti po Europą būtų kuo paprasčiau. ES valstybių vidaus sienas galima kirsti be jokio patikrinimo, o euro dėka tapo lengviau ir pirkti, ir taupyti.

Vairuotojams pravartu žinoti, kad bet kurioje ES valstybėje išduotas vairuotojo pažymėjimas ir autotransporto priemonės draudimo polisas galioja ir visose kitose ES valstybėse; bet kur galima naudotis ir savo mobiliuoju telefonu.

Norėdami sužinoti daugiau informacijos, gauti naudingų patarimų ir susipažinti su Europos žemėlapiu, paskaitykite šią knygelę.

Išplėstinę knygelės „Kelionės po Europą 2004 metais“ redakciją galima rasti internete (**europa.eu.int/abc/travel**). Ten yra nuorodų į išsamesnės informacijos šaltinius.

Leidinys išleistas visomis Europos Sąjungos oficialiosiomis kalbomis: anglų, danų, graikų, ispanų, italų, olandų, portugalų, prancūzų, suomių, švedų ir vokiečių, taip pat čekų, estų, latvių, lenkų, lietuvių, maltiečių, slovakių, slovėnų ir vengrų.

Šią knygelę ir kitus glaustus, suprantamus paaiškinimus apie ES galima rasti internete: **europa.eu.int/comm/publications**

Europos Komisija
Spaudos ir ryšių generalinis direktoratas
B-1049 Brussel/Bruxelles

Rankraštis parengtas 2004 m. sausį

© Europos Bendrijos, 2004 m.
Leidžiama perspausdinti.

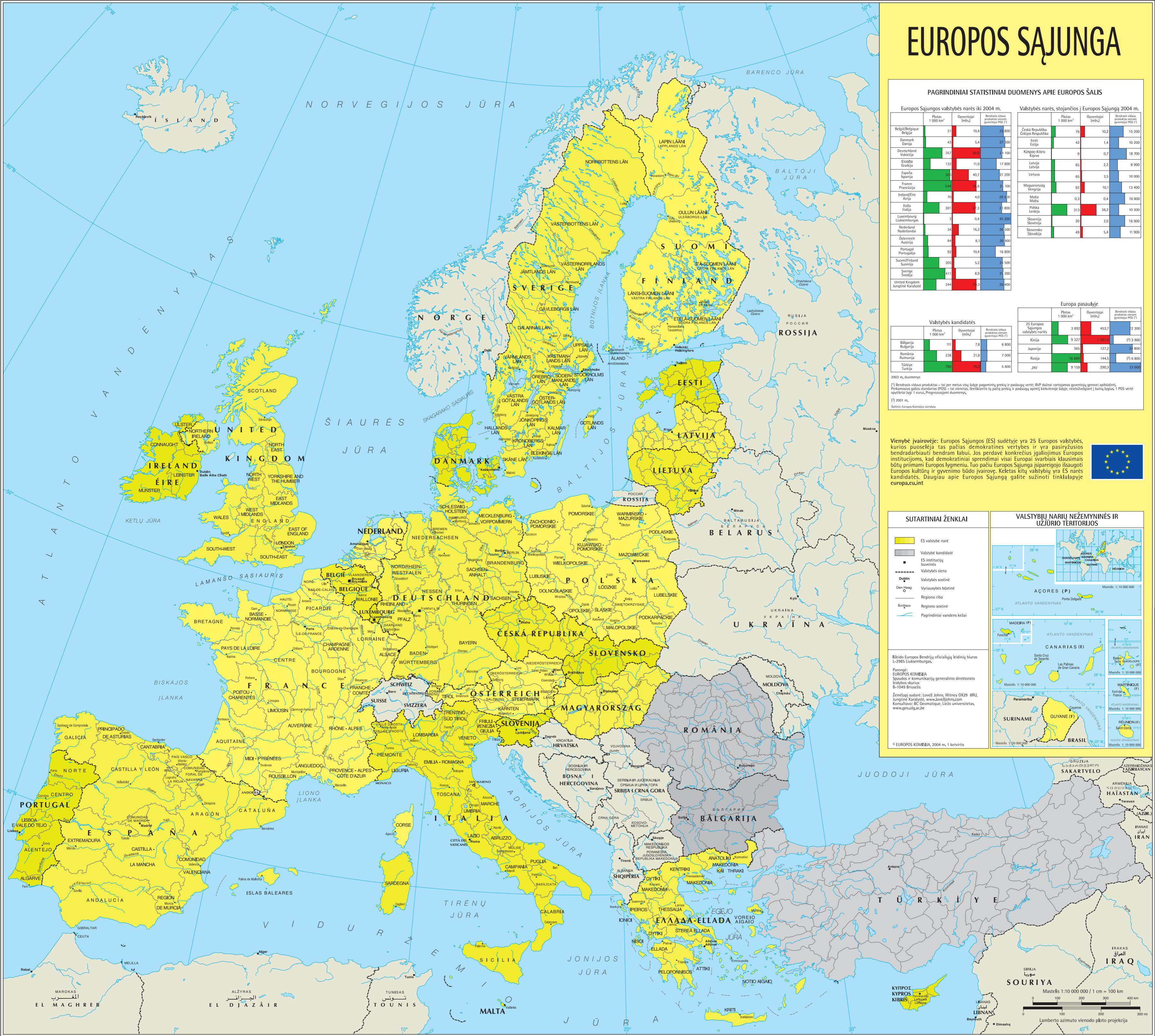
Viršelio iliustracija: Roberto Trioschi, Emmanuel Trepant
Collection Digital Vision, Sam Bellet
Collection Photoalto, Kessler-Medien

Leidinių biuras

Publications.eu.int

NA-56-03-764-LT-D

EUROPOS SĄJUNGA

PAGRINDINIAI STATISTINIAI DUOMENYS APIE EUROPOS ŠALIS

Europos Sąjungos valstybės narės iki 2004 m.					Valstybės narės, stojančios į Europos Sąjungą 2004 m.				
	Plotas 1 000 km ²	Gyventojai (mln.)	Bendras vidusinis produktas vienam gyventojui (PS 1)			Plotas 1 000 km ²	Gyventojai (mln.)	Bendras vidusinis produktas vienam gyventojui (PS 1)	
Belgija/Belgique	31	10,4	28 800		Čekija/Česká republika	79	10,2	15 200	
Danimarkė/Danmark	43	5,4	23 000		Estija/Eesti	43	1,4	10 200	
Deutschland/Vokietija	357	82,4	25 100		Kipras/Kypros	9	0,7	18 700	
EMANO/Grakija	132	11,6	17 800		Latvija/Latvija	65	2,3	8 900	
Esparia/Ispanija	505	40,7	21 200		Lietuva	65	3,5	10 000	
France/Prancūzija	547	59,4	25 100		Magyarország/Vengrija	93	10,1	13 400	
Irlandija/Irlandija	70	4,0	29 500		Malta	0,3	0,4	16 800	
Italia	301	57,3	23 800		Poluva/Polska	313	38,2	10 300	
Luxembourg/Luksemburgas	2	0,4	45 200		Slovėnija/Slovenija	20	2,0	16 900	
Nederland/Nyderlandai	34	16,2	26 500		Slovėnija/Slovenija	49	5,4	11 900	
Österreich/Austrija	84	8,1	26 000						
Portugal	92	10,4	16 800						
Suomi/Finlandija	306	5,2	24 500						
Sveicija/Svedija	111	8,5	25 300						
United Kingdom/Jungtinė Karalystė	244	55,2	26 400						

Valstybės kandidatės					Europa pasaulyje				
	Plotas 1 000 km ²	Gyventojai (mln.)	Bendras vidusinis produktas vienam gyventojui (PS 1)			Plotas 1 000 km ²	Gyventojai (mln.)	Bendras vidusinis produktas vienam gyventojui (PS 1)	
Bulgarija/Bulgaria	111	7,8	6 800		25 Europos Sąjungos valstybės narės	3 892	453,7	22 300	
Rumunija/România	238	21,8	7 000		Kinija	9 327	1 227,7	(?) 3 900	
Turkija/Türkiye	783	67,4	5 600		Japonija	378	127,2	28 800	
					Rusija	17 098	144,5	(?) 6 800	
					JAV	9 159	290,3	33 400	

2003 m. duomenys.
[1] Bendras vidusinis produktas – tai per metus vieno šalies pagamintų prekių ir paslaugų vertė. BVP dažniau vartojamas gyventojų gerovės apibūdinimui.
[2] Per metus vidusinis produktas (PS) – tai vienos, neribojamos tūto prekių ir paslaugų apimtį tiekiančios šalies, mėsachilijai. Jaukų lygiai, 1 PS vertė apytiksliai lygi 1 euro. Prognozuojami duomenys.
[3] 2001 m.
Šaltinis: Europos Komisijos tarnybos.

Vienybė įvairioje: Europos Sąjungos (ES) sudėtyje yra 25 Europos valstybės, kuriose gyvena apie 450 milijonų žmonių. Jos perėmė konkretius įgaliojimus Europos institucijoms, kad demokratiniai sprendimai visi Europai svarbiais klausimais būtų priimami Europos lygmeniu. Tuo pačiu Europos Sąjunga įsipareigojo išsaugoti Europos kultūrą ir gyvenimo būdo ypatybes. Keletas kitų valstybių yra ES narės kandidatės. Daugiau apie Europos Sąjungą galite sužinoti tinklalapyje europa.eu.int.

SUTARTINIAI ŽENKLAI

- ES valstybės narė
- Valstybės kandidatė
- ES institucijų buveinė
- Valstybės siena
- Valstybės sostinė
- Vyriausybės būstinė
- Regiono riba
- Regiono sostinė
- Pagrindiniai vandens keliai

VALSTYBIŲ NARIŲ NEŽEMYNINIS IR UZJURIO TERITORIJOS

Map showing the territories of EU member states and candidate states, including the Azores, Madeira, Canary Islands, Suriname, Guyana, and the French overseas territories.

Map of Europe showing the EU member states and candidate states. The map includes a scale bar and a compass rose.

Map of Europe showing the EU member states and candidate states. The map includes a scale bar and a compass rose.

Map of Europe showing the EU member states and candidate states. The map includes a scale bar and a compass rose.

Map of Europe showing the EU member states and candidate states. The map includes a scale bar and a compass rose.